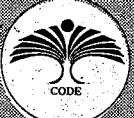


# Jekabaara



Cikela ceman n'a musoman kunnafoniseben

a be bo kalo o kalo

Jamana baarada la BP: 2043 Bamako (Mali)

## CMDT YE FURANCEJAN BOLI KOJORISENE DAKUN NA KABI SAN 40

Ne 6 ni 7

### KALO LADILIKAN

Furakeli nafa tefokun bobeleg.  
Koori soro sankorotali ani koori  
numan soroli la.

Nko n'a ta bee, taabolo daw be  
yen janto ka kan ka ke minnu na.

- Furakeli folo wajibiyalen don  
ka ke feere folow bolen ko. Nka ni  
tijenifew donna foro la joona, a  
be ke. O b'a wajibya  
senekelakoliden kan, ani cikelaw,  
u ka taa segesegeli ke sanga hi  
waati bee, foro kono.

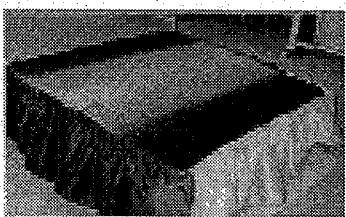
Kan ben boko were  
Dawuda Mace Dapo  
CMDT kalanbolofarakuntigi  
dankan



## FANGASINAMATONW Y'U KA TONDENW JANFAI

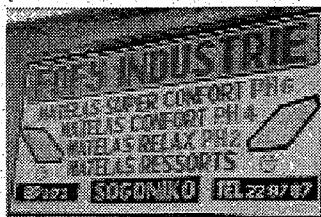
Ne 2

D  
A  
A  
M  
U  
M  
A



Fofi  
baarada  
ka  
matelaw  
(payasi)

Aw ka lafiya n'aw ka daamu, an'aw ka dudenw ni dugudenw ka  
ka keneya sabatili koson, a'ye matela Fofi ke aw dalan ye.  
Sogoniko, BP 2173 - Telefoni: 22.87.87 Bamako (Mali)



L  
A  
F  
I  
Y  
A  
L  
E  
N



M  
A  
G  
A  
M  
A  
N

Aw ka lafiya n'aw ka daamu, an'aw ka dudenw ni dugudenw ka keneya sabatili koson, a'ye matela Fofi ke aw dalan ye.

"Kalan be mogo son hakili la, nka kunnafoni be mogo bo kunpan na". Yoro Ulen Sidibe

## Depitesugandikalafiliw kera fangatigilamogó bëe y'u seko dòn

Nin kera kunnawoloba y'an ka jemufanga ma. Zuluyekalo tile 20 ani utikalo tile 3 kalafiliw kera. A kera minnu ma kojugu ye, o ye fansiton joyoro gelentigiw ye, olu minnu y'u ban kalafiliw ma k'a to a la. Olu ka faso ka netaa bønewale in n'a ta bëe, jemufanga tigilamogó (fanga ni fansiton kongontigiw) ka jama yera kene kan zuluyekalo tile 20, walasa k'u nidungo jira an ka depitebulonba jamako la sanduurú nata in kono. Osiratege de kanma, minnu y'u kanbo Mali fan bëe an ka depitebulon kongsigibaga mogo 147 sørli kanma, fasoden ladiriw y'u sago ta Mali fan tan ninaani bëe, fok'a danbo Bananba ni Kucala la. O ye Utikalo kalafiliw fana ke wajibiyafen ye. O don selen, jama bora kokura ka kalafilisow segeré walasa k'u sago ta ADEMA ni COP tonjekulu ka mogo sugandilenw, ni yereyesugandilen mogo fila ni njogon ce Bananba. Fen min ye Kucala ye, ton fila tun kogo dalen be njogon na yen : ADEMA ni UDD.

Kalafili ninnu bëe kera nimisiwaskono, hali ni walejugutigilamogó ka kasaara wulila San dugu kono, ani Segudugu kono, ka mogo fila bøne u ni la ani ka mogo caman were jogin.

Bibi in na, Mali jamanadenw be se k'a fo ko "taanu be dabaamaa" ye. Kalafiliw kera, awa depitew sugandira. Min tora sa, o ye baara ye. Ka baara ke walasa kanubagaw kana nimisa u ka sugandili la. Ka baara ke walasa an ka depiteya kana ke njogonyewariwtali gansan ko ye, nka, an ka ke jamana fan tan ni naani bëe kongomogó ka kumalasela ye, faso sariya-segesegé - bulonba kono. An ka depite sugandilenw ka baara kecogo numan de b'a to jamanadenw be tige fansiton walegelentigiw la ka t'a fe, olu minnu y'u ban ka ye kalafiliw kene kan. Olu minnu ka wale juguw y'u ka tonden caman kumaniya joyoro la. Nin bëe de kanma, an ka depite kura sugandilen



*Ka bi utikalo tile 10, Malidenw b'u ka depitebulon mogo 147 bëe dòn*

ninnu man kan ni joyorofabaliya ye. An b'an ka kuma in kunce ni Jitumu Bala dunge doka kuma ye: "Bamananya ni silameya bëe be tonjuru kelen na. O ye fasokanu ye. Awa, yerekü nafa ninibaga te se ka wele ko bamanan!"

Tumani Yalam Sidibe

### Parti minnu be depitebulon kono

Adema ta ye depite mogo 129 ye
Parena ta ye depite 8
CDS ta ye depite 4
PDP ta ye depite 2 ye
UDD ta depite 3 ye
COPP ta ye depite 1 ye

Kuru: depite mogo 147

## Politikiko taabolo

An ka njemaaw ye monëba de don an na. Ne yere ye Senidi (CNID) fasoyiriwatón tonden de ye. An ka njemaaw ma dan monë donni na an na, u y'an ka san duuru wulikajo bëe ke sanjikorowéssi ye. "Olu ka na son ka ye kalafiliw kene kan, o ye tige ye, nka ka joyororini kumaniya an to bëe ma, o de kera kojugu ye, fo kojuguba". Ni mogo nakun te nafoloko ye politikitón na, o ye tige ye. Nka mogo nakun ye joyororini ye de, barisa o de b'a to i b'i feta fo faso taasiraw kan, ani k'i kongfessrew tige faso ka netaawalew la. A file bi, an ka mogo te meriya dakun na, an ka mogo te depiteya dakun na kuma te peresidanya ma. Yali o koro te k'anw kera sogobosonyoro sennaminena gansanw ye Maliko la sanduurú nata in kono sa wa?

Ne b'a jini CNID fasoyiriwatón ni fansiton tòw bëe njemaaw fe, u ka ji doonin k'u ka npalan kono, k'a dòn ko politiki ye fen were ye min t'olu ta ye.

Sibiri Bayidi Samake  
ka bo welesebugu

# Musow togola donba

Alamisa Zuyekalo tile 31 tun ye musow togoladon ye dijne seleke naani bëe la, ninédon keréñkerénn in tun sinsin nen bë sariyaseben kan min bora dijne jamana hörönyalenw ka tónba la musow togola. Osariyaseben in ko : ko "Jamana ka jétaa dafalen, dijne kono lafiya ni bén sabatili de bë musow bëe ka wulil-ka-jo jini ka jésin u ni cew ka kelenya ma fan bëe la".

Nin donba in kolabénw kama, an ka jamana minisiri caman tun bë kéné kan. Madamu Ba, n'o ye musow ka némáaso maa ye, o ye jama bisimila ni dakurunjé damado ye. A ye foli ke ka jésin musojeckulu bëe ma.

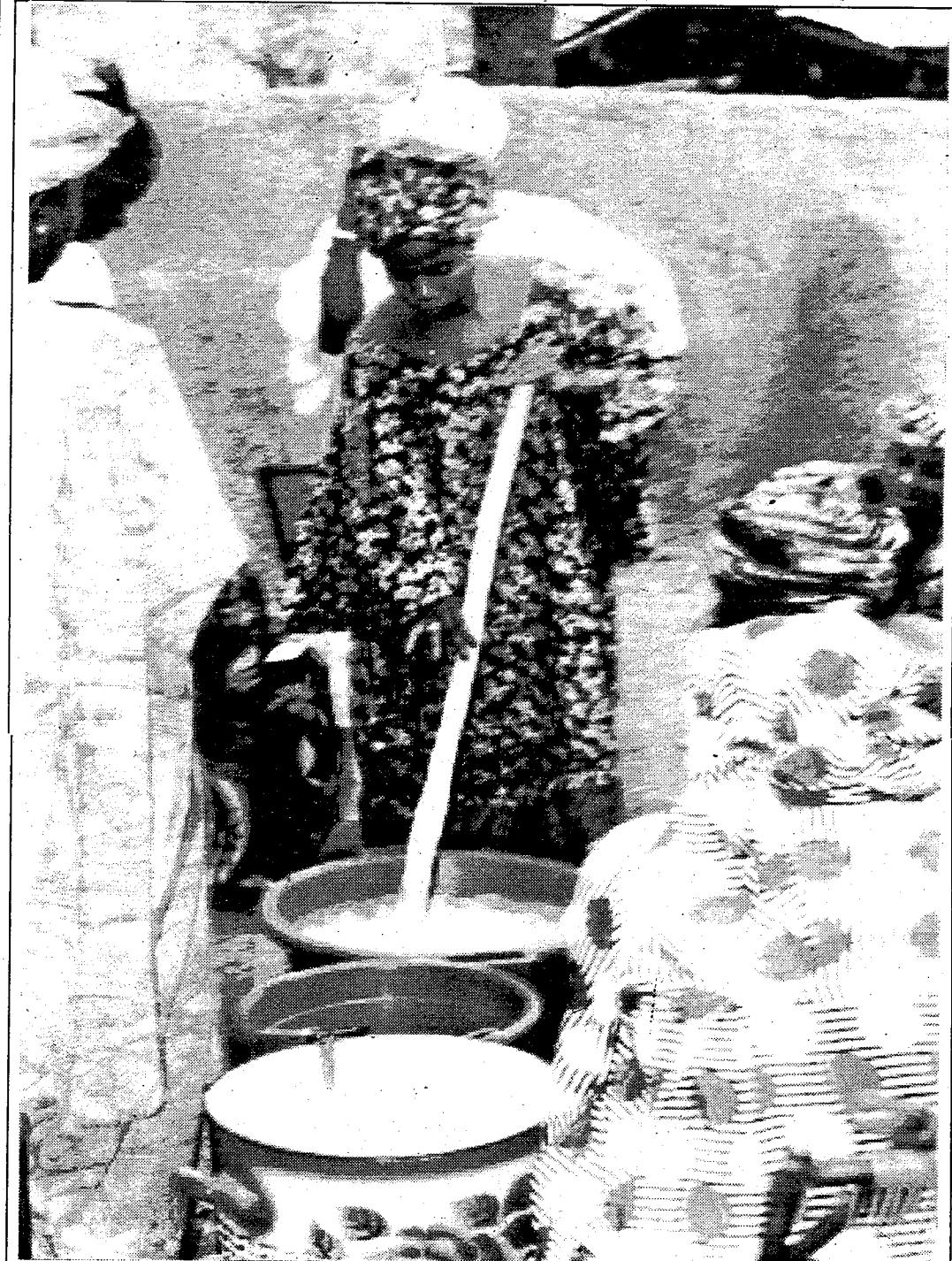
An ka demisenkalanso némáa fana ye foli ke ka da Madamu Ba ta kan. Jekulu fén o fén sigilen b'an féyan, n'olu bë démen ke ka taa musow ni denmisenninw yoro, olu bëe tun bë kéné in kan, ka fara Sanankoroba denmarayoro denmisenninw kan.

Nin donba in togola, AFIMA : n'o ye musokalannenw katón ye, oyetaasibila ke ka jésin musomanninw ma, minnu ye dönniya ni jatekalan kimeli ke. U ye donbolo k'u ye, walasa u ka timinandiya kalanko in fé hali bi.

Denmisenkankando minisiri ye Jama fo, ka foli kénrenkérénen bila ka taa "Afima" yoro a ka wale numan in na, ka Aladeliké min b'a to npogotiginin minnu ye nin nögondan in ke, u ka ke maa kalannembaw ye don do, dönniya siratge bëe la

AJM ye musow ka kiritigéko n'u lakananton ye. A fana nana a ka kéné sigi. Musow bë masiba ni geleya minnu soro u ni cew ni nögón ce, bari u ka tón sigili ni bi ce, u'y'ko in nögónna 508 de lamen. Sariya minnu sigilen bë musow lakanali kama, u'y'olu kalan ka misali d:

**Misali :** Bugobali Jara ye Tarawele furumuso yé a bë san 20 bo. An'a cëtun ka di, u tun benné fo ka téma. Nka waati nana se, Tarawélé ye suféboli banbali daminé, fo ka dugutila. Ja, o'y'a soro a ni npogotiginin min bë kanu na, o



*Musoninkolon de ko musoya ye móne ye, nonté, ce bë yoro min, muso fana bë yen.*

y'a denfilan ye. Don do, dugutila fë, a nana à lakanu k'a fó a ye ko furuseben na, min y'a yira k'ale té muso wëre ta bugobali kelen kó, ko k'o yéléma k'a ke musocamtali ta ye. Bugobali ma són o ma min ke, o kéra a ni hërc faralen ye du kono. A céla kaw bëe wulila ka bila a juguya la. Walasa k'a to dusukasi, ce

balemamusow nana a denmusonin Jagoyamine ka taa o bolo ko. A k'a bë kuma o la, a ce dögöké y'a gosi k'a bolo kari, k'a té pérén, k'a sen wurugutu. Sigijögónw ko k'a ka taa polisi la, a siranna ko n'ale taara yen, k'a furu bë sa.

AJM yoro fólen a ye, a wulila ka se

yen. U ye numogoké wele bogo jeninen kan. A y'i jo a kewale la, u y'a datugu...

Sogoma laje kuncéra ni bogolajira ye, min dilara musojekulu do fe.

Alamisa wulafe baaraw kera baroye, u ye min laben Bamako mara 6 bee la, walasa ka musow kunnafoni sariyaseben kan. Sariyaseben min bora jekuluba yoro n'o ye dinejamana kafolenw ka tonba "ONU" ye ka jesin musow ka netaa yiriwa ma, ben kono ani kelenya la. Mara yoro saban baro sigira Babenba jafileyoro la Madamu Ba ye dakurun fila fo n ye sanni baro ka sigi: a ko

- nin sariyaseben in n'an b'a wele ko "kōnwanson" (benkan) a ma dabo ko ka danfara don cew ni musow ce fen bee la.

- a dabora musow k'uka yiriwalisiraw don sariya kono

- tooroya ni nankantan min be musow kan, dan ka siri olu la

- Jamanaw ka yamaruya de nana ni nin kunnafoniseben jensenni ye.

- walasa jamana ka hörönya ka dafa fo i ka don nin ton na, fo ka sariya bee baton :

- maa man fusa ni maa ye

- maa kana maa faga

- maa kana don maa n'a ka hère ce

- maa kana don maa juguya la

- maa kana maa nakantan
- maa kana jonyajuru don maa kan na

Dijé tonba in ko ; ko ni nin sariya kerenkerennew ma ta k'u waley, ko musow ta be ke kerefedéne ye dijelatiké kono. Nka Mali sen doni a la, o kera fuu ye bari a te ka waley, an fe yan. Sariyaseben in ko : ko muso da ka don kono bee la.

- Bange tooroya fanba be musow kan, o la, denwolo ka to u sago la. Madamu Jara, n'o tun y'anw ka kunnafonidila ye, o y'a jira ko togodalamusow ka segen barika ka bon kojugü, wa uté nafa soro u ka baara keta si la. An ka wuli k'an cesiri walasa an musow ka lafiya doonin, nidokotorofura soro li ye noqoya la, ni no simansiw ni doqotawotorow ye.

Nin tonba in tonden jamana bee kan ka k'a musow lakana.

Ni depitew ni meriw sigira, an k'u hakili jigi nin sariyaseben in na, bari olu de donna an kan k'an ka wote u ye. Baara sira fe ce ni muso ka kan, wa ni dönniya kelen b'u la, u sara ka ke kelen ye. Sariyaseben y'a jira ko wajibi te ce n'a muso doni ye ton kelen na, diinew fana be ten. A y'a jira fana ko ni ce sara, denw ni ce ka nafolo ka kan ka to muso

bolo. Nka an fe yan, u ko muso ninyoro te cen na, u be na a bee boosi muso la, ka taa a waridun, ka denw bila jani na.

Madamu Jara y'a jira ko nin sariya ninnu ma dabo cew lagaliboli kanma

- a ma dabo k'an ka cew dogoya.

- nin sariya be tiime ce bato konuma kono, ni jekafé ye, ben ni kelenya kono.

Bangebaw k'u jija ka denmusow deme ni timinandiya ye, u ka kalanko la walasa u ka se k'u ka sininyesigi dilan.

- Juru ka don musow la, i k'a be don cew la a cogo min

- An sago ka ke an ka furuko la, o la hine be to an dusula. Nin ye jagoya furu do misali :

Fune wolola Kōdōwari (RCI). A si selen be san 14 na, a fa y'a bila ka na di a terike cekoroba ma kōlōnjeba mara la, k'a k'a fara a musow kan sani a ne ka yelen. Fune tun ma deli ka se Mali la folo yere, wa a te cekoroba in fe. Nka sunama ko, ce in be don Fune kan ko fo waajibi ... Fune nana to boliboli la a mana taa i dogo yoro o yoro, mogow b'a mina ka na dicekoroba in ma. Fune dusu tijena, don do sogoma, a ketoka ce in ka tosira kalaya, a ye koorinkobofagafura ke to la. Cekoroba y'a togomanin min wele u k'a dun noqonfe, o cénin de sara. Cekoroba jugu in kirikara, nka, a ma sa. U ye Fune mina ka taa datugu. Okumanalen se an ma yan, musow lakanaton ni sariyaseben wulila ka se yen. U sera ka Fune bo bolo la, bari a ma yamaruya i ka di ce ma, i te ce min fe.

An ka jamana in furuseben be ko do wajibya muso kan, minnu man kan ka ke jagoya ye sariyaseben in kuntilennan fe. O de koson Mali jekulu be: silamew, kerecenw, tontigiw, an bee k'an bolo di noqon ma walasa nin sariya seben kumakanw ka waley, musow ka yemahörönya sorofurusokono, niceiri ni timinandiya ye.

Musow fana ye jamana tuloma doye, a ye wuli an ka musoya taabolo numanw jini k'u don, k'u waley, fan bee ce ni muso ka ben u ka ke kelen ye. N'o kera, du be diya, dugu be diya, jamana be diya, dije be diya.

Fanta Kulibali



Faso ka netaa te na se ka ke cew dama kunko ye, fo musow sen ka don a la. Nka, o te taa musow yere ka kewalew ko.

# Samiñe baaraw labenni

Malisamiñe ye kelen ye min sanjina kuntaala te teme kalo 3 walima 4 njogon kan.

Senekelaw b'u ka senefenw sene o waati kono, walasa u ka se k'u makonfaw soro; ka yelema don u ka adamadenya taabolo la.

Samiñe sabatili be bo a laben kojuman na, walasa samiyé ka sabati, cikeda kelen kelenna beé ka kan k'i janto :

- samiñe kura baaraw bolodali la, sani samiñe koro baaraw banni ce o la, a nininen be senekela fe a k'a ka kene senetaw tila senefenw ni njogon ce, ani k'u ladonminenw nini ka ben o kene hake ma.

- ka hakilijagabo ke samiñe temen en gelayaw kan, o be ke sababu ye ka samiñe nata gelayaw dogoya.

- ni sumaladon banna, ka forow kalace joona : i n'a fo : k'a ta zanwuyekalo la, ka taa semekalo ma, o kalace be forokonobaara tow keli njogoya. O kala celen dow be ke baganbalo ye, do be don were kono ka ke njogoya. O kaladoni-baara ani njogon doni be je ka ke njogon fe.

- ka janto minen nininenw ka se u setuma na. O la senekela ka kan ka minen sorolenw segesegé, ani ka kunnafoni nini u suguyaw kan cikelakoliden fe i n'a fo : bagajiw n'u njogonnaw.

- Ka janto siw segesegeli la san'u dantuma ce. Ni si segesegelen falenta sera 80 ma kemé na, olu ka ke danta ye.

- ka hakili to kene senetaw beé sumani na walasa kene senenew hake ka don, ani ka baaraw keli njogoya

- ka dugukolo labenni baaraw damine mukalo sanji nataw la : i n'a fo bulukuli, yugubali o n'a njogonnaw.

- sene sinsinen don senefen minnu kan, i n'a fo :

- kaba, koori, malo, now ; olu ka dan



*Ni diñe ye feeretigeyoro ye, feere were te cikela bolo wulijoona ko samiñe fe.*

u dantuma numan na, n'o ye k'a ta mukalo laban na, fo zuwenkalo la.

- walasa koori nejuman, ka soro, senekela ka kan :

- ani lakoliden ka je, ka koori fura kewaatiw boloda ka ben a dandon ma min hake be taa furakéko 4 walima 6 la

- kooriforo ka saniya

- furaképonpe ka k'a bolo min dilanna bagaji furakeli kama.

- bagaji donta hake ka matarafa ka ben bagaji suguya ma

- koorisira tata hake ka labato, a cayalen ka ke sira 3 ye

Senekela ka samiñe sabatili be bo cikelakoliden na fana, o min ka kan ka :

- senekelaw ka baaraketaw kolosi, k'a ta forow kalaceli la, fo ka taa se danni ma.

- ka minen nininenw nali kolosi ani k'u segesegé

- ka senekelaw kalan nin sira ninnu fe :

- balikukan na walasa u ka se ka cikeda kunnafonisbenw lafa

- tolinjogodilanni la ani forow sumani na

- bagajiw suguya dohni na

- furakewaatiw bolodali la

- ka san kono baara kerénkerennenw kecogo nefosenekele tow ye.

Samiñe sabatili b'a wajibya senekela kan, a ka baara bolodalen beé waleya ka ben u kewaati ma.

Cikelakoliden fana joyoro ye cikebaaraw beé kolosili ye, ani ka cikelaw kalan.

Cikemara : Sikaso

Cikekafo : kilela

**Jekabaara kalanbagaw, a y'aw laben ka boko nata makonon. Aw bena an ka jamana politikiko taabolo beé soro o kono (ka damine kalafili folow la, fo depitesugandikalafiliw fo ka se politikimogow yeres taabolow ma.**

# Koɔrikolo, walima koɔritariku Mali kɔnɔ

CMDT baarala kosebe, ñinan y'a san 40 ye, koɔrisene kera an ka cikɛ nedɔnbagaw ni cikɛyiriwademedonbaga nabaaw, fo ka se cikelaw n'u baarakelognon ma sababu numan ye, k'u bɛɛ ke kuntilenna kelen na koɔrisene taabolo la. Koɔrisene ye nidunko ye. Wajibiyafent. Nka, bi, a kera cikelaw bolo ko barikama ye.

1995-1996 baarasan na, koɔri koloma tɔni 405939 sorɔla an fe. O de ye Mali ke koɔrisenejamana ñana ye Afriki woroduguyanfan Sahelijamana cero.

Larabuw de ye koɔrisenene ladon kεnɛkayanfanfe silamejamanaw kɔnɔ. Koɔrisen te kokura ye an bara yan. An ka seneke law tun be koɔri kurunni, ni kaba ani malosene ke ñogonfe.

- koɔri ye an bara senefenkɔrɔ ye.

Tubabufanga nalen, o fana ye barikaba don koɔrisene na, walasa k'u ka juruw sarali ñogoya, koɔri paratalenw santaw la amerikenw ni angilew fe.

Barawuli cikɛkafo dayebla 1919 san, Sudan faransé kɔnɔ. O de kera an ka senekebaarada fo loye. Barawuli de kera cikɛyiriwadaw ni sumansiw sɛgesegɛyɔrɔ fo lo ye. O baaraw jaabiw de y'a to koɔrisene ye sira sorɔ Ofisi kɔnɔ. O de kanma, Barawulikaw ka cikeda ye wurusilimasin ncinin sorɔ sudan Faransé kɔnɔ. Barawuli cikɛkafo jɔyɔrɔ bonyana haali koɔrisene layiriwali la an bara yan. 1930 san, misidabalasene donna Mali woroduguyanfan fe cikɛbaaradaw kɔnɔ. O sababu bɔra cikelakɔlidenw de la. Farafinnɔgo ni tubabuno go si tun te ke kene seneław la. Musow de tun be koɔri kolobɔ u bolo la. Koɔrikolo tun be bila dunbolodekan. Koɔrimugu tun be lamara, k'a ke geese ni faale ye. Geesedala b'a ke donfiniw ni



*Koɔribɔ CMDT mara kɔnɔ*

donsow ka npalanw ani musow ka masiriw ye.

Ofisi lakurayali baaraw-daminena 1920 san. Ka kɔn o waati ñe, keneba in tun be sene walankɔnɔji de fe. O kekun tun ye koɔri faale n'a geese lajanyali ñofeko ye, i n'a fo Misirajamana (Ezipti) ta be cogo min na.

1945 san, koɔrisene layiriwali baarada dayebla. A sigikun tun ye baaraw ñejini ye koɔrisiyaw latɔmɔni siratɛgɛ la, ani cikelakɔliden faamuyalenw bilali cikelaw ka bolo kan.

Tubabufanga ye Ntarla senefen sifileyɔrɔ dayebla 1940 san, "IRCT" tɔgo la, walasa ka "CFDT" bolofara sigi sen kan 1949 san.

"CFDT" ka baara ñesinna "IRCT" baara bolodalenw sabatili ma, ani koɔrisene lajensenni farafinna tilebinyanfanbolo kan 1952 san, CFDT y'i ñesin senebaara ma. O san

kelen, CFDT ye ñemaaso sigi sen kan Bobo Julaso, Afriki tilebinbolo jamanaw tɔgo la. O ñemaaso in kuntigw kera :

- Andera Kure, 1951 san, fo 1954 san

- Piyeri Kiye, 1954 san, fo 1960 san

- Giyemi, 1960 san, fo ñemaaso in datugusan

- Aleñ Desamani de tun ye sεbenkow ni baarakelaw ka musakabolodawbaarabolo kuntigi ye ñemaaso in n'a bolofaraw file nin ye :

- Otiwɔluta : (Burukina Faso)

- Sudan Faransé (Mali jamana)

- Nizeri

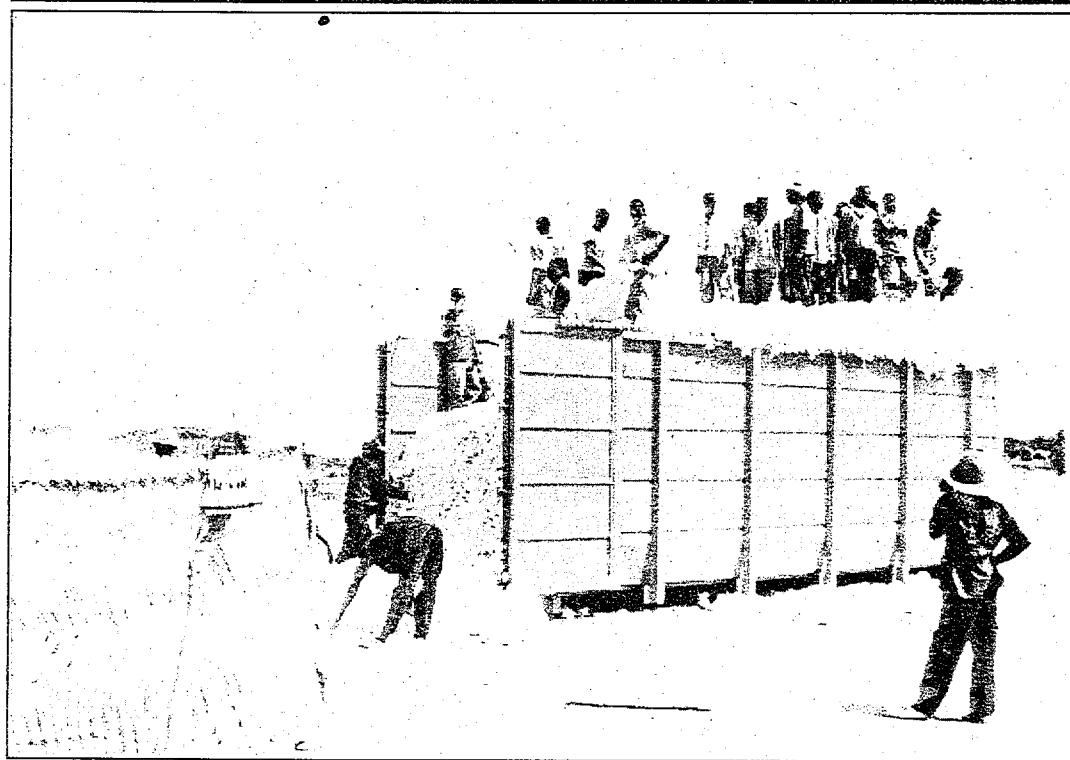
- Kɔdɔwari

- Dahome (Benen jamana)

1951 san, Sudan Faransé yɔrɔ dɔ kera sekteri ye, n'o ye Sikaso mara ye. O kuntigiba kera Delahayi ye. Ale tun sigilen be Sikaso dugu kɔnɔ. 1953 san, do farala sekterriw kan. A kera Sikaso ni San ye. Sikaso ta kuntigiba kera Mariki Lanu ye. San ta kuntigiba kera Lusiyen Gulozéri ye.

1956 san, Zebala sekteri dayebla. O kuntigiba kera Nikola Berinari ye. Sikaso sekteri kera santiri 7 ye. San sekteri kera santiri 10 ye. A sera fo Tomiyan. Zebala sekteri kera santiri 9 ye (k'a damine Yɔrɔ fo ka se Kucala). Barawuli sekteri dayebla 1956 san. O kuntigiba kera Farizi ye. Mariki Lanu ye Farizi nonabila. O min tun ye Sikaso sekteri kuntigiba ye. Panun ye Mariki Lanu nonabila 1958 san. Oroyeri fana ye Mariki Lanu nonabila. Barawuli sekteri yɔrɔ tun ye : "CMR" Tomiyan ; Sinzana gare ; kasela ; ñamina fo ka se Bananba. Barawuli sekterisigida yelemar Segu 1959/1960 sanw la. Sikaso ni Kucala ani San, olu kera sekteriw ye.

CFDT sekteri kera naani ye 1960 san : Sikaso ; Segu ; Kucala ; San.



*Koɔri donnin mɔbili kɔnɔ dugumɔgɔw fe.*

Yuba Kɔnɔ kera Sikaso sekiteri Kuntigiba ye.

- Bokabeyi kera Segu sekiteri Kuntigiba ye

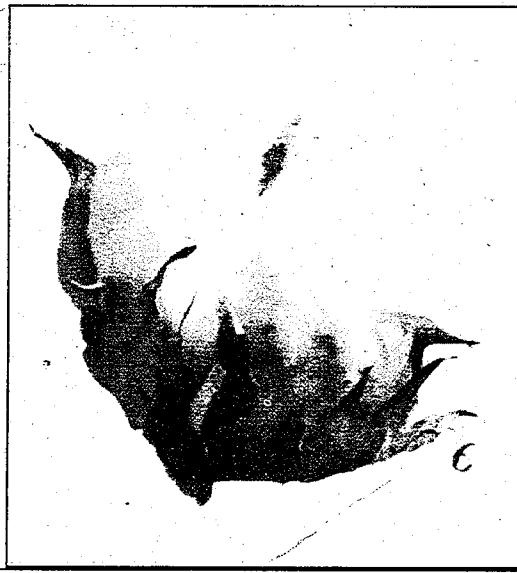
- Nikola Bérinari kera kucala sekiteri Kuntigiba ye

- Lusiyen Gulozeri kera san ta ye.

Malijamana y'a ka yεrεmahɔrɔny sorola 1960 san. Mali kera "erezɔn" ye, min welela ko delege. O de kɔfε, u yeerezɔn kuntigiba sigi min kera Nikola Bérinari ye. Erezɔn kuntigiba intun sigilen be Segu. O yεlεma kura de kera sekiteri w cayali sababu ye. Sekiteri w Zebala ; Yoroso ; Kajolo ; Buguni. Bolofaraw kera : Buguni ; Yanfoyla ; Kɔlonjeba.

Buguni sekiteri kuntigya dira Mande Jakite ma. O baara de kera sababu ye ka sεnεkεlaw ni cikεlakɔlidenw ka baaranjɔnɔya sinsin 1961 san, "erezɔn CFDT Mali" dayεlεla. A nεmɔgɔda fɔlo kera Segu ye. Nikola Bérinari de kera cikεmara kuntigye. A wajibiyara 1962 san na, nεmaa dankanw ka kε Malidenw ye.erezɔn nεmaada bɔra Segu ka na Bamako 1965/1966 baaran na. 1967 san na, mɔgɔ 7 de tun dagalen

be nεmaaso la, minnu ye :erezɔnkuntigye (Bérinari Nikola) ; baarakεlaw ka sεbenkow n'u ka musakakow baaradakuntigye (kulodi Sεriban) ; baarada ka nεtaakow kuntigye (Duwayi) ; ka fara waribonkuntigye n'a ka dankan kan - 1967 san, dasεnε sifilela CFDT kono. O masorola karibon ka hakilinan fe, walasa ka koɔrisuguba ka gεleyaw kunben. O y'a sɔrɔ, 1967 san kelen o la, dasεnε bolodasεbenw bεe labεnna ka bān- yεrεkalanw sigira sen kan-o waati kelenw de la fana. O kera ka ben sεnεkεcogow ma. O baaraw tun



JEKABAARA

nεsinnen don koɔri n'a dafafεhw lakisi cogo ma ka bo fεnεnεnamaniw ka kasaaraw ma, ani sumaya basigifεerew dugukolo la.

1968 san, CFDT ka dunan bisimilada tun be ofisi kɔnɔ. O san kelen na, dεmεbagaw ye baarabolofara fila (2) sigi Fana arɔndisiman kɔnɔ. Olu tun ye sigidaw jatebo ani misidɔgɔtɔrɔko ye, CFDT fan bεe fe - kalanbolo sigira sen kan 1969 san. O baaranjεmɔgɔw kera Erene GiriMali ni Santan ye. Faamuyali kalanbolo yiriwara ka se duguw ma. Doyila kera erezɔndankan ye 1969 san. Ale bilara Segu ka mara kɔnɔ. Fana kera erezɔn ye 1970 san Sinɔn Dajε kεr'o kuntigye. Numukalan daminena CFDT kɔnɔ 1969 san. Nikola Bérinari kera CFDT Mali nεmaaba ye, ka Nfananama kɔnɔ k'ɔ ka dankan ye 1969/1970 baarasawla, fana erezɔn (2) dayεlεla ani kucala ta. Kucala erezɔnkuntigye kera Mariseli Gili ye, ka Delaye zi kε Fana erezɔn filanan ta ye.

Mali fanga tigilamɔgɔw y'a nini CFDT Mali fe; a ka sekiteri dayεlε Kayi. Okabaaraw ka nεsin Yelimane; Kirigu ; Kolinbine ma:

- San erezɔn dayεlεla 1974 san. O kera Sanbala Jalo fe. O san kelen, Yuba kɔnɔ fana ye Sikaso erezɔn dayεlε.

Mahamani Mayiga ye Buguni erezɔn dayεlε 1976 san.

- Burulayi Sidibe ye Segu erezɔn dayεlε 1980 sen.

CFDT ni Mali nεmɔgɔw ye bolonɔbila ke sεben na, 1974 san, walasa ka CFDT ma falen CMDT la CMDT kuntigye fɔlo kera Fajεnεma Kɔnɔ ye. Fo ka se 1989 san ma, erezɔn ni sekiteri w an'u bolofaraw ka nafolokow nεnabɔda tun ye CMDT ye. Nka, bi-bi in ha, CMDT yamaruyalen don ka sεnεkεyɔrɔw layiriwabaaraw bεe waleya ani k'ū sinsin.

**Ka bo CMDT kunnafoni - jensən baarabolofara yɔrɔ Bamako**

## U ko...

Mogo o mogo yeleñin ka ni n'i tagaju ye, i kelenjogon t'o tigi ye.

**Tenén Mariko  
Ka bɔ Jako (Weleséubugu)**

Kele ma ni. Fadenkele ma ni kuma te badenkele ma. Kele bœ ko ye nimisa ye. N'an y'o dɔn an bœ bœ bolo la, min ye hasidiya bolo ye. N'an sonna o ma, an bœ k'an yere ye, min ye danbe tigilamogow ye.

**Musa Trawele  
ka bɔ Garalo.**

Forobana goyadon, o ye falaw fadon ye

**Daba Tunkara  
arajo jekafô**

Ala ka dafenw bœ la, adamaden de nogon te. A nogon te ka d'a ka numanya kan ; a nogon te ka d'a ka juguya kan. Adamaden te a adamaden nogon kanu gansan, nk'a b'a adamaden nogon juguya gansan, k'a nini k'a makosa.

**Yorô wulen Sidibe  
Kita gongosifolon tutigebaga**

N'iye fantanninw ye kele la, n'iye bantanninw ye kele la, i k'a dɔn fatigiw ni batigiw de bœ ka ko caman ke.

**Muyi Trawele  
Dønkilidala**

Kunnafo ni fana ye adamaden ka balofen ye a ni ka kan ka to min nofe. Ni kalan bœ mogo son hakili la, kunnafo bœ hakili kologirinya.

**Manbi Sidibe  
Mali lakolikaramogofô do**

Jahiliya mana don kanu ni furu ani baro la, a b'olu ke kolankolon ye.

**Ayisa kone  
Kodowari naaramuso**

## Jekabaara sebenekulu ye jençogon fila soro

K'a damine Jekabaara bœko in na, jekabaara kalanbagawbœna kunnafo ni banbannenw soro an ka dijenatige sabatikow taabolow kan. Kerenkerennenya la, bamananya ani sigida netaa sabatikow.

N'an y'an ne fili ka taa kofe, an b'a soro ko jekabaara ka san 1994 bœko naani bœ kumanan bamananya kan : a judonw; a sinsindaw n'a sinsinbolow. Osenfe, any'a jira awla kobamananya sigilen bœ fen saba de kan minnu ye ji; bogø anijiriye. Walasa k'o ne bœrebœw bœ fœ aw ye a ne ma, an y'an sen bœ an yere kœrœ ka se bamananya kotigiba do ma, min togo ye dijen bœ labo bi mogomakojé dakun na bamananya kœn. O ye Burama Bagayoko ye, min ye furabolaw ni adamaden magonenabolaw ka fitineyeelen ye bi, n'a sigilen bœ kalabankœrœ, ka gun Bamako la. Ni mogo min ye Burama Bagayoko soro i yere tegœ kœn, mogow la faamuyali kanma, i ka kan ka taanubila ke Ala ye, ka masœro ale ye bamananya kodonnaw ka dankœrœba ye Bamako bi. A bœ banaw furake,

minnu tun ye kœnœafiliko ye waatisurun temenen i kœrœ, i n'a fœ: Sayi; sœgœsœgœnjinje; Kanjabana; Tansœnban suguya bœ; Musobanaw; Cœbanaw; Mogojugubanaw. Awa, Burama Bagayoko bœ mogo makonew fana ke garisœge; ni hakilidiya; ni cœko geleya; animusoko geleya; ni fœncamanwœrew kan. Burama Bagayoko bolo bœ kise kan, oœy'a ke bamananya tigilamogow ka fitineyeelen ye bi.

Mogo filanan minn'an bœna baara ke nogon fœ, o y'an balimamuso Fanta Kulibali ye. Ale ye nogolœnbœla nana ye.



Fanta Kulibali ye muso hakilima ye.



Burama Bagayoko ye bamananya tigilamogoba do ye.

Bœ hakili b'a jœyœrœ la "kulusijala" nogolœn kœn : Madu banchinin, Madu terike jœnogon min ko ko "fetu ni fugulan nafama te"; nonœfeerela min n'a ka jurumanitigi bœ taa "ko to" jœnabo so kœn. Fanta Kulibali ye an ka sekni dœnko tigilamogo nana ye. A b'a dœn a bœ kuma min fœ; a b'a dœn a bœ ko min ke; a b'a kuntilenna dœn. O de kanma a te se ka ko lankolon ke.

Fanta Kulibali ka baara kologirin do fana ye Jekabaara kofoli ye banumanketœn (ONG) ye.

**Tuya Sidi**

# An kana jine kɔrɔlenw kɔ

kabi fanga sabanan sigira sen kan san 1992, fo ka na se bi ma, a nemaaw ka baara taabolowyé jamanadenw bɛ̄e nimisiwasa . Nka yɔrɔ dɔ̄ bɛ̄e yen u m' u jeniyɔrɔ fin min na hali dɔ̄onin. O y'an ka kɔrɔlenw kɛnɛnaboko ye. An bɛ̄e dunb'a dɔ̄n k'ankajamanakuntigi b'olu nafa dɔ̄n ka tème bɛ̄e kan, barisa ale n'a furumuso ka kalanjalaw b'olu de kan. Dɔ̄w bɛ̄e n jaabi ko Modibo Keyita ni Wenzén kulubali, ani dɔ̄werew tɔ̄gɔlakenew sugandira. Olu y'u ka fɔ̄ta fo. Nka, ni kɔrɔlen dawulama bɛ̄ Malibolo bi, o folow ka kan ka ke Jitumu Bala ani wasolon ngonifò Burama Jakitew ye. Olu n'u nɔ̄gonna caman de bɛ̄ jine kɔdibi fin kɔnɔbi, ka sɔ̄ro joyɔrɔba de b'u la an ka jamana danbeko sirategela. Odekanma, anw bɛ̄ wele bila an ka jamana nemaaw ma u k'u hakili jigin an ka kɔrɔlenw la k'u tɔ̄gɔlakenewn sigi, ani k'u tɔ̄gɔladonw dantige. An k'a laje. Jitumu Bala sɔ̄nyɔrɔ ye janikɔrɔ ye. Dugu don min sigilen bɛ̄ welesebugu ni kɔrɔn ce ni bametere 18 ye. Nka, Ala kana i ci i k'i kunda yen kan samiñe fe. N'o kera, i laban bɛ̄ sɔ̄n ka waati jan ke dugu donda la, k'o sababu ke npon sabatilen ntanya ye dugu lamini babolo kunna. O ye maloyakoba ye. Welesebugu falen don banumanketɔ̄n (ONG) la. Awa u bɛ̄ baara fana na haali. Nponw dalen bɛ̄ fan bɛ̄e. Nka, fen miñye Janikɔrɔ nponko ye, jine kelen



b'ɔ̄ kɔ̄. Welsebugu bɛ̄e ani Mali bamanan da bɛ̄e lajelen dun bɛ̄nbakè Jitumu Bala tɔ̄gɔlakow bɛ̄ nɛnabo janikɔrɔ de. An b'a deli an ka faamaw fe u ka dème don an ka bamanya ma.

Fen min ye ngonifò Burama Jakite ye, ni mɔ̄go minnu t'a dɔ̄n, ale ni Koni Kumare de y'an ka faso sekona dɔ̄nko lako dɔ̄nba ga folow ye dijñe fan tan ni naani bɛ̄e (ka bisan 1948 waatiwla). An ka ko k'u ye, o fana ye walenumandon taasira dɔ̄ ye.

Bélema Mariko  
Kabɔ̄ Welesebugu



# Afriki Sennantola kupuba Samatasëge cedenw ye ninë nimi ka dëse a ku la

K'a ta 98 san Afriki kupuba n'ebilantolatanw tile fôl fo ka taa se a tile 4 nan n'enajew ma, Mali samatasëge cedenw senkôrômadondonnaw ta kera nisondiya dan ye, k'o sababu ke cedenw ka galabukëneya, n'u ka seko barika ye n'ogonkunben kelenw senfe. Samatasëge cedenw ye Benenjamana ntolatanton cedenw dëre taa-ni-kasegin ntolatan na, ka u ni Alizeri jamana ntolatanton cedenw ka n'ogonkunben kun fôl sanfe sara yalon an yerefey yan. Nisondiyako danna o yoro la. Ni Mali samatasëge cedenw donko n'ena Afriki kupuba n'ebila ntolatanw n'enajew kono; a ko to labanna dusukasi njigitigë la karidon, 1997 san zuluyekalo tile 27. O don, an ka samatasëge cedenw taara kôdowari jamana ntolatanton cedenw segerë, kupuba n'ebila ntolatanw tile 6 nan n'a laban n'ogonkunben kadara kono. Yanni o ce, tile 5 nan n'enajew kadara kono, samatasëge cedenw taara Alizeri jamana kono. Yenutunka kankakuru kelenpe de nini ka fara u ka kuru 9 sôrolen kan, walasa k'u minniji sigi Wagadugu n'ogonkunbenba kene kan. Okurukelen kera nunkonosiye. Alizeri cedenw ma son min ka bo. Nin don n'ogonkunben kofe, Mali ntolatan Kanubaga ba yirika camanye kôdowari cedenw dasili jigiya minen sigi, bawo Wagadugu kene lasoröli dulonna o la. Zuluyekalo tile 27, o jigiya kera falaki ye, bawo kôdowari jamana ntolatanton "sama" cedenw ye Samatasëge ceden sebekoro dasi kuru 4 ni fila.

An ka ceden waane sumayila kulubali, Pate Jalo n'u tontogonw ka galabukëneya n'u ka dususima se ka yelema don n'ogonkunben in taabolo la, walasa ka Wagadugu n'enajeba n'ebilakene kôsagon. Samatasëge cedenw têna ye 1998 san Afriki



Karamogo Mamadou Keyita "Kapi". senbora Samatasëgew ka kalanfaya la.

kupuba cebow ro. Mali, ntolatan kanubagaw ka dusukasi ma se fo la bawo, n'enaje temennenw k'ecogo tun ye Wagadugu lasoröli ke ko jelen ye u ma. O temennen kô, kuru kelenpe de tun b'an ni kupuba kene laban ce.

Bolo mana funu a be da a tigi nagakoro.

Wagadugu kene lasoröbaliya nisongoya ma dan a foli ma i n'a fô kôrolen. Nin sen, waleya kera, minnu fôl ye samatasëge cedenw degelibaga Mamadou Keyita bolo boli ye baara la, k'o sababu ke a joyero lafabaliya ye.

1994 santinizitaa kofe, samatasëge cedenw ma Afriki kupuba were kene laban lasoröli fôl. O sababu jugu bora mun na ?

An be don min na i ko bi, ntolatan kanubaga caman ye Mamadou keyita ke bolonkonin taamaseere ye, k'u miirinaw son ji la ni ce ka karogeleya, n'a ka kunkologeleya ye. Nka yali ce kelen be se ka ke jamana kelen mumë

ka ntolatanko nagasili n'a ka dëse sababu ye wa ? Bee n'a ka yecogo don. O bee n'a ta, dusukasi ni dimi man kan k'an bali k'an ka ciñe ye. Taasibila be nininkali kelen in jaabili n'ogoya. Afriki ntolatan san 1996/1997 n'enaje bôlôdalén hukumu kono, Esitadi ntolatanton, Ereyali, Joliba ni katimara, ntolatanton Mamahira, ni Afriki jamana were kono ntolatantonw y'u kogo da n'ogon na "tontjana kupu" ni Afriki ntolatanko-cakeda (CAF) ka kupuw n'ofe.

An ka tontw ma bo kari la ka nteten sôro o n'enajew hukumu kono. O ntolatanton kelenw de cedenw be fara n'ogon kan ka faso joyero fa n'ogonkunbenbaw kene kan. Ni Mamadou Keyita ka baara kiimeli be tali ke wagadugu lasoröbaliya kan, a bilakun be. Nka, a t'an tanga dusukasi ma bawo, an ka ntolatanko mumë yere de so sogolen don bana fe, min sebekoro fôra ntolatan kunnafoni laselaw fe, hali a tuma ma janya.

Waati témennén w kóno, Mali jamana ye ntolatantónbaw - tigiya ke. Ntolatanna waanew tun bë an fe i n'a fo salif Keyita (Domengo), Séki Jalo, Bakoroba Ture, Usmani Tarawelew n'o njénnaw. O ntolatanna waanew n'o ntolatantónba körolenw kéra an wasofénw n'an kunkorotafénw ye olu tile la. Bi, an ka ntolatanko bë i ko sebesunnafen binen kólón kóno. Dusubo ni degelibagabila te se ka k'a ko fura ye. Joli te suma nén kan. Faso Mali ntolatanko (kérénkérénneny la) n'o te a farikolojenaje mune bëe kéra bolokofefénw ye, maa damadónnin kéra min nénabobaga ye ka waati jan ke. Kuntillenna kelen ni feére sabatilen si ma tige walasa ka farikolojenaje ka nénamaya jiidi donjanw kama anw fe yan. An bëe don min na i ko bi, ntolatan te bololatige to baara ye. Nafasoró sira sabatilen de don, ségennafijebë te min ladonko baara numanw keli la. Bana furakébali te kénéya, Faso Mali farikolojenaje baara këbagaw ka kan k'a faamu ko farikolojenaje lajebaw kéné kan ko bala-ka wuli si man ca. Taabolo jónjon de ka kan ka boloda ka hakilijagabë ke o lawaleyali feére soroli kanma.

A bëe don min na i ko bi, Mali farikolojenajeko setigida némáa Bubacar Karamoko Kulubali b'a fe ka bolo móono bo degelibaga dunan do nöfe, k'o ke Mamadu Keyita nónabila, walasa o ka seko n'a ka döñko bëe kësababu numan ye an faso ntolatantón samatasëge cedenw n'u kanubagaw ma. Setigi Bubacara Karamoko kulubali ka jate la, yéléma de ka kan ka donbaaraketawtaabolo la, walasa k'anka ntolatannawlajo, k'uka dönniya n'u seko layiriwa. Nin kumaw fóra ntolatan san 96/97 datuguli laje kéné kan. kiimeli kelen a fe, Mali ntolatanko cakeda (F.M.F) némáa Amadu Jakite y'a jira ko ntolatansan témennén kunnawolo dan kéra samatasëge mankan cedenw ka joyoró filanansoroli ye u tögölakupuba kéné kan. Nin



*Yali "Kapi" nónabila bëna ke mögo min ye, o bëna kofekupu dö lase an ma wa?*

kumaw bëe bëe hakilijagabë wajibya an ma.

An ka samatasëge cedenw desera Wagadugu lasoroli la, nka laben-ko numan se n'a timinnandiya ka nadëse an na fiyewu, bawo don dan te kelen ye. N'i ye faso ntolatantón barikama ye yoró min, o sinsinnen don

faso kóno ntolatantón tow kan. Otuma, feérew ni laben sabatilenw ka ke walasa k'an ka tónw lajénamaya "fadenkénaw" kan faso ka b'u numa.

Bakari Sangare

## Jékabaara

Labòlikuntigi

Tumani Yalam Sidibe

Sébennekulukuntigi

Tumani Yalam Sidibe

Sébennekulu

Bakari Sangare

Amadu Gani Kante

Bakari Kulubali

Idirisa Senu

Fanta Kulibali

iNégenw këbaga

Nuhun Madani Tarawele ko Banun

Baarakejogonw

MAKOCI, SNV, OCED

Hakébota:

11 000

CMDT mögo minnu ye sébenni ke boko in kóno

Madu Yusuf Sise

Dawuda N. Dayo

Adama Tarawele

Mamadu Jalo

Yusuf Jime Sidibe

Siyaka Jara

Nanpi Sanogo ani Drisa Jalo

## Jékabaara ko di?

A ko folɔ:

Ko ka cikéfeérew jënsen  
cikélaw ce ni kunnafoni  
geregere dili ye u ma;

A ko tugun:

Ko ka sigidaw kónosigi ladiya  
u sigibagaw bolo, ni kénéya  
anjelenya ladamusiraw kofoli  
y'u ye;

A ko fana

Ko ka jemufanga lasinsin ni  
bëe lafaamuyali ye josiraw ni  
waleyasiraw kan.

## Nankama (tikε laban)

Don dɔ, a ma ne min kɔ a kera o ye. O don, Daame sera N̄esuma musokorɔba jugu ma ka taa kumaw lakale o ye. Tuma min a y'a jira musokorɔba jugu la k'a te b̄en fo dimi ka bo ale la, o y'a fo a ye k'a ka hakili latige. M̄ogo jugu te koli feere la. Walasa k'a nidingolawaleya, kabini Daame ka kuma f̄odon, Bajugu ye jagoya teriya sama, a ni Manija ce. Sanga ni waati b̄ee, a be taa bo Manija ye. Don min, n'a ma taa ni wusulan ye, a ni k̄ogonin be taa, fo ka bugun da Manija hakili la.

O tora ten, musokorɔba jugu nana b̄en ni Manija taato y'a ko. Koliji ni s̄egeminen ladonnen kɔ negeñ k̄ono, a y'i kanto Manija ma ko:

- Anw ka dugutigi numan muso, bi ne b'a fe k'i kɔ tereke, bawo, ne ne b'e la cogo min, ne ma d'a la n'i bolo b'i ko lasɔrɔ ka ne.

- Manija ko ayi.

Musokorɔba jugu ye do fara timinandiya kan:

Kuma cayalen, Manija ko a ka na. Koli bannen, Musokorɔba jugu bora Waawere ka so, k'i kunda Daame ka so kan. A sera yen tuma min, a ye min ye, a y'o lakali, Daame ye. O don, Daame kera baroda m̄ogofloye, a k̄orotokojugu. Wulatile jan waati barokeyo fara. In'a fo k̄orolen, Waawere ni jama ye min damine dulobara sabanan konkonnen, hakiliw nagaminna, new fin d̄ogoyara. Waso dabora. Barakela d̄ow y'u waso n'u ka misitigiya ye. D̄ow y'u ka forow mankutu b̄o. Tuma min na, kuma sera Waawere ma, a ye a furumuso man di Manija markutubo. Waawere torakuma la ten o cogo la, Daame dusukasilen sinna k'i kanto ko; Manija... Manija... o k̄oni te muso barakuruma in ko ye. Nin kuma bora Daame da ȳorɔ min, d̄olobora Waawere new la pewu. A fora ka wuli ka Manija ȳorɔ nini. Manja yelen a fe, Waawere ma kumada d'a ma, a m'a nininka fana. A sinna ka kumajugufo damine Manija ma. O ma wasa ke, Waawere dusu y'a k̄ene, a ye Manija gosi, k'a lajaba. Bugoli ma Manija toɔrɔ,

kuma jugu minnu f̄ora, olu de ma kun a fe. A y'a ka minenw ce ka wulajan minε. Tile danmado, Manija taalen kɔ, taamaseere d̄ow yera n̄esuma dugu kono, minnu ma temε Waawere ninema. Labanko juguya n̄esiranyε kosɔn, n̄esuma dugutigi ye taamanpalan ta ka Manija ninini n̄aniya siri. Sanni a b̄odon ce, Waawere ye cibila n̄esuma dugu n'a laminiw k̄on̄donni k̄elaw b̄ee ma. Kolon yerekerɛ, buguri kumana, b̄ele ye do fo. B̄ee y'a jira ko Manija taara tilebin fe. Nin don, Waawere solila ka bo n'a ka npalan ye k'a kunda tilebin kan. A ye su wolonwula ni tile wolonwula taama. k'a bo kungosogow la, Waawere ne ma da ninmafen w̄erew kan. Tile seeginan wulada fe, Waawere s̄egennen nan'a da k̄enejenin do kan k'a s̄egennafinyε bo. Sunego y'a ta. Tuma min Waawere kununna, a y'a yere s̄oro dugumankanin do c̄ema. Dugu in ce n'a musow ce ka ni, o ye ce ne dan ye. Amogow b̄ee bolen be n̄ogon fe fana. C̄eyat'ola, musoya t'ola. O lahalaya ye Waawere dabali ban. A wulilen k'a be kunnafoni nini. Ni Waawere sinna dugu in m̄ogo min ma, a be kuma o fe nka o te jaabi ke, o be taa a ka baara fe in'a fo foyimake. Waawere ye duguni yaala ka ban pewu, a ma m̄ogo s̄oro min b'a laje sanko k'a jaabi. A s̄egennen nana a da a n̄ona k'a miiri. Waawere tora hakilijagabola, ka sunego tuguni. Dugu jera tuma min, a fora ka wuli k'a yere s̄oro a ka k̄enejenin kan. Nin don, Waawere y'a ka npalan k̄enejenin ta ni kamanagan ye.

Tile be se kaba c̄ema tuma min, Waawere taamato nana bo cekorɔba kelen kan o ka foro k̄ono. O kera a ka m̄ogo yelen fofo ye kabini a b̄otuma n̄esuma. Foliw bannen k̄o, cekorɔba ye Waawere s̄ebekorɔ bisimila, k'a b̄oyɔrɔ n'a taayɔrɔ n'a taakun nininkali ke. Waawere ye Cekorɔba ka nininkaliwaabi ka laban k'i kanto ko ko do y'ale s̄oro a ma nefocoogo s̄oro min na.

Kuma nefɔlen, cekorɔba y'i kanto Waawere ma ko min y'a s̄oro, k'o te si ko ye. Ko dugu in be yen. Taamajankelaw

caman y'a ye fana. Anw ka sigida m̄ogo d̄ow be dugu in wele ko sufedugu. Bawo a te ye ni sufela te. Dow fana b'a wele ko "Sadugu" bawo dugu in k̄on̄mögow b̄ee ye samayelelaw de ye. Nin kumaw kofe, Waawere ye cekorɔba fo, ka wuli ka segin a kɔ kokura. Tuma min na a surunyara a ka k̄enejenin na, a ye menemene bilenmanw finnen ye minjan do la bin, kere fe. Waawere nana sa inta ka taa a sigi k̄enejenin kan, k'a furan-furanni damine. Fitirimagen y'a s̄oro menemene den kelen te sa-in na. Fitirifara tuma min na, sa in yelelmaraka ke cekorɔba finman sarama ye.

Kelen-kelen, fila-fila, Sadugu sow ye dibi fara ka bo. Sanga danmado k̄ono, k̄enejenin fara sow la. Ce finmanw ni muso finman saramaw ye taa-ni-kassegin damine u makow ni n̄ogon ce. Cekorɔba wulila ka Waawere bolomins. Utaamara ka dugu c̄etige. Waawere ye ko b̄ee ke, cekorɔba ma s̄ege dan ka k'a la. Asinna dugunin so laban ma ka don o k̄ono.

Tuma min Waawere donna so da fe, a ne ni Manija ne kera naaniye. Manija fora ka wuli.

Waawere y'a turu a kubere fila kan k'i bolo fila d'a ko. Manija bolila kan'a furuke tegen bo a ko, neji y'u fila b̄ee kejɛ. Keleko kuma ma fo. Furuke n'a muso y'u bari n̄ogonna ka kasi n̄ogon fe. Waawere ni Manija kasira fo ka u wasa. O ko, u ye nefɔli ke n̄ogon ye. Dugu jelen, Sadugu tununa ka Waawere ni Manija to dugu sigino k̄eneje kan. U ye bololanegɛ bo, k'u n̄ongirin o kunna, k'o majamu k'u new tugulen to. U y'u new yelen tuma min na, u ye u yere s̄oro N̄esuma dugu donda la. Nin don, ji donna n̄esuma dugu k̄olɔn jalenw k̄ono, k̄oba fara a n̄ona, jirijalanw ye furabulu k̄ene bo. N̄esuma diyara kokura, nka Daame ni musokorɔba jugu ye dugu bila. Dofarala N̄esuma dugu h̄erekɔ mankutu kan. Jagosiraw b̄ora a ni a dafeduguw b̄ee ce.

Bakari Sangare